

ONTDEKKERS EN HERVORMERS

MERCK TOCH HOE STERCK OUD NEDERLANDS

Het Merck toch hoe Sterck is een 17^e eeuwse lied. Het gaat over de 80 jarige oorlog (De Opstand) en hoe Spanjaarden in 1622 Bergen op Zoom belegerden, maar het ze niet lukte de stad te veroveren. We noemen dit lied ook wel eens het volkslied van Bergen op Zoom, omdat het in de stad vaak gezongen wordt bij officiële gelegenheden.

Omdat het lied dus in de 17^e eeuw is geschreven, staan er veel woorden in die men toen gebruikte. Kun jij het lied lezen?

En misschien zelfs het Oud Nederlands naar het moderne Nederlands vertalen?

Je mag natuurlijk samenwerken en vragen stellen aan de leraar.

Weet je ook wat de betekenis is van alle woorden en zinnen?

Probeer het eens te bedenken!

Enne... zet maar een muziekje aan, hoor!

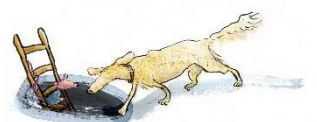

JEUGDCANON BERGEN OP ZOOM

<p>Merck toch hoe sterck nu in 't werck sich al steld, Die 't allen tijd' so ons vrijheit heeft bestreden. Siet hoe hij slaeft, graeft en draeft met geweld, Om onse goet en ons bloet en onse steden.</p> <p>Hoort de Spaensche trommels slaen! Hoort Maraens trompetten! Siet hoe komt hij trecken aen, Bergen te bezetten.</p> <p>Berg op Zoom hout u vroom, Stut de Spaensche scharen; Laet 's Lands boom end' sijn stroom Trouwlijck doen bewaren!</p>	
<p>'t Moedige, bloedige, woedige swaerd Blonck en het klonck, dat de vonken daeruijt vlogen. Beving en leving, opgeving der aerd, Wonder gedonder nu onder was nu boven;</p> <p>Door al 't mijnen en 't geschut, Dat men daeglijcx hoorde, Menig Spanjaert in sijn hut In sijn bloed versmoorde.</p> <p>Berg op Zoom hout sich vroom, 't Stut de Spaensche scharen; 't Heeft 's Lands boom end' sijn stroom Trouwlijck doen bewaren!</p>	
<p>Die van Oranjen quam Spanjen aen boord, Om uijt het velt als een helt 't geweld te weeren; Maer also dra Sinola 't heeft gehoord, Trekt hij flux heen op de been met al sijn heeren.</p> <p>Cordua kruijd spoedig voort, Sach daer niet te winnen, Don Velasco liep gestoord: 't Vlas was niet te spinnen</p> <p>Berg op Zoom hout sich vroom, 't Stut de Spaensche scharen; 't Heeft 's Lands boom end' sijn stroom Trouwlijck doen bewaren!</p>	

JEUGDCANON BERGEN OP ZOOM

ANTWOORD

Vertaling van Oud Nederlands naar modern Nederlands

<p>Merck toch hoe sterck nu in 't werck sich al stelt, Die 't allen tijd' so ons vrijheit heeft bestreden. Siet hoe hij slaeft, graeft en draeft met geweld, Om onse goet en ons bloet en onse steden. Hooft de Spaensche trommels slaen! Hooft Maraens trompetten! Siet hoe komt hij trecken aen, Bergen te bezetten. Berg op Zoom hout u vroom, Stut de Spaensche scharen; Laet 's Lands boom end' sijn stroom Trouwlijck doen bewaren!</p>	<p>Merk toch hoe sterk nu in het werk zich al stelt die ten allen tijden zo ons vrijheid heeft bestreden. Ziet hoe hij slaaft, graaft en draaft met geweld om onze goed en ons bloed en onze steden. Hoor de Spaanse trommels slaan! Hoor Maraanse trompetten! Ziet, hoe komt hij trekken aan, Bergen te bezetten! Berg op Zoom, houdt u vroom stut de Spaanse scharen. Laat 's lands boom en zijn stroom trouwelijk toch bewaren.</p>
<p>'t Moedige, bloedige, woedige swaerd Blonck en het klonck, dat de vonken daeruijt vlogen. Beving en leving, opgeving der aerd, Wonder gedonder nu onder was nu boven; Door al 't mijnen en 't geschut, Dat men daeglijcx hoorde, Menig Spanjaert in sijn hut In sijn bloed versmoorde. Berg op Zoom hout sich vroom, 't Stut de Spaensche scharen; 't Heeft 's Lands boom end' sijn stroom Trouwlijck doen bewaren!</p>	<p>'t Moedige, bloedige, woedige zwaard blonk en het klonk, dat de vonken daaruit vlogen. Beving en leving, opgeving der aard wonder gedonder, nu onder was nu boven. Door al 't mijnen en 't geschut dat men dagelijks hoorde menig Spanjaard in zijn hut in zijn bloed versmoorde. Berg op Zoom houdt zich vroom Het stut de Spaanse scharen. Het heeft 's lands boom en zijn stroom trouwelijk doen bewaren.</p>
<p>Die van Oranjen quam Spanjen aen boord, Om uijt het velt als een helt 't geweld te weeren; Maer also dra Spinola 't heeft gehoord, Trekt hij flux heen op de been met al sijn heeren. Cordua kruijd spoedig voort, Sach daer niet te winnen, Don Velasco liep gestoord: 't Vlas was niet te spinnen Berg op Zoom hout sich vroom, 't Stut de Spaensche scharen; 't Heeft 's Lands boom end' sijn stroom Trouwlijck doen bewaren!</p>	<p>Die van Oranje kwam Spanje aan boord om uit het veld als een held het geweld te weren. Maar al zodra Spinola het heeft gehoord trekt hij snel heen op de been met al zijn heren. Cordua kruit spoedig voort zag daar niet te winnen. Don Velasco liep gestoord Het vlas was niet te spinnen! Berg op Zoom houdt zich vroom Het stut de Spaanse scharen. Het Heeft 's lands boom en zijn stroom trouwelijk doen bewaren!</p>

Betekenis van de woorden en zinnen

<p>Merck toch hoe sterck nu in 't werck sich al steld, Die 't allen tijd' so ons vrijheit heeft bestreden. Siet hoe hij slaeft, graeft en draeft met geweld, Om onse goet en ons bloet en onse steden.</p> <p>Hooft de Spaensche trommels slaen! Hooft Maraens trompetten! Siet hoe komt hij trecken aen, Bergen te bezetten.</p> <p>Berg op Zoom hout u vroom, Stut de Spaensche scharen; Laet 's Lands boom end' sijn stroom Trouwlijck doen bewaren!</p>	<p>Dit deel gaat over de start van de belegering Merk toch hoe sterk de vestingwerken al gebouwd zijn, Die altijd al gezorgd hebben dat we niet veroverd zijn Zie eens hoe hij hard werkt en vecht Voor onze spullen, ons lijf en onze steden.</p> <p>Hoor de Spaanse trommels slaan en hoor de trompetten. Maraen is een Spaanse scheldwoord. De Spaanse troepen komen eraan om Bergen op Zoom te belegeren.</p> <p>Bergen op Zoom wordt aangemoedigd om zich staande te houden en de Spaanse scharen te weerstaan. Scharen verwijst naar insluiting/ beklemming; het willen grijpen van de stad door de Spanjaarden. Zorg dat de grens van het land (boom) en zee-grens/ watergrens (Schelde stroom) veilig blijft.</p>
<p>'t Moedige, bloedige, woedige swaerd Blonck en het klonck, dat de vonken daeruijt vlogen. Beving en leving, opgeving der aerd, Wonder gedonder nu onder was nu boven;</p> <p>Door al 't mijnen en 't geschut, Dat men daeglijcx hoorde, Menig Spanjaert in sijn hut In sijn bloed versmoorde.</p> <p>Berg op Zoom hout sich vroom, 't Stut de Spaensche scharen; 't Heeft 's Lands boom end' sijn stroom Trouwlijck doen bewaren!</p>	<p>Dit deel gaat over hoe de belegering verliep Het moedige, bloedige, kwade zwaard, glinsterde en hoorde je, de vonken sprongen er van af. Bedoeld wordt dat de stad zich erg dapper en fel verdedigd heeft. Door de bombardementen beefde de aarde, kwam deze omhoog en wist men niet meer wat boven of onder was.</p> <p>Door alle bomontploffingen in de ondergronds gegraven tunnels en de dagelijkse beschietingen, werden veel Spanjaarden in hun slaapverblijven gedood.</p> <p>Bergen op Zoom wordt hier nog een keer aangemoedigd en krijgt complimenten dat het zich nog niet heeft laten veroveren.</p>
<p>Die van Oranjen quam Spanjen aen boord, Om uijt het velt als een helt 't geweld te weeren; Maer also dra Spinola 't heeft gehoord, Trekt hij flux heen op de been met al sijn heeren.</p> <p>Cordua kruijd spoedig voort, Sach daer niet te winnen, Don Velasco liep gestoord: 't Vlas was niet te spinnen</p> <p>Berg op Zoom hout sich vroom, 't Stut de Spaensche scharen; 't Heeft 's Lands boom end' sijn stroom Trouwlijck doen bewaren!</p>	<p>Dit deel gaat over het einde van de belegering Maurits van Oranje kwam als een held met ervaring om de Spanjaarden terug te dringen. Ambrogio Spinola is de bevelhebber die de stad belegerde. Zodra hij hoorde dat Maurits van Oranje kwam, vertrok hij met al zijn adellijke bevelhebbers.</p> <p>Cordua verwijst naar de Spaanse aanvoerder Don Gonzola de Cordoba. Cordua verwijst ook naar een korde-wagen. Dit is een kruiwagen ("kruijd" snel door). Hij zag niet hoe te winnen. Don Velasco verwijst hier ook naar een Spaanse aanvoerder. 't vlas was niet te spinnen is een spreekwoord. Het betekent 'daar is niets mee te beginnen'. Bergen op Zoom krijgt hier complimenten dat het de belegering heeft doorstaan.</p>

